

**UCHWAŁA NR VII/29/19
RADY GMINY DZIEMIANY**

z dnia 27 marca 2019 r.

w sprawie wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2018 poz. 994 ze zm.) w związku z art. 176 ust 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o (tj. Dz.U. z 2018r. poz. 998 ze zm.) Rady Gminy Dziemiany, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny w gminie Dziemiany na lata 2019- 2021, który stanowi załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dziemiany.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Gminy Dziemiany

Krystian Sikora

I. Wprowadzenie

Główną komórką budującą każde społeczeństwo jest rodzina. To właśnie ona ma zasadniczy wpływ na kształtowanie tożsamości i postaw człowieka oraz na jego funkcjonowanie w rolach społecznych. Oddziałując na osobowość dziecka, przekazuje jej swój system wartości i tradycje oraz ukierunkowuje jego postępowanie na całe życie. Prawidłowe relacje w rodzinie chronią przed powstawaniem problemów społecznych, zwłaszcza przed uzależnieniami, przemocą i niedostosowaniem społecznym. Dlatego też, jeżeli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się różnego rodzaju trudności i dysfunkcje, wymagają one podjęcie działań w oparciu o pomoc specjalistów oraz instytucji wspierających rodziny. Wszystko po to, aby poprawić funkcjonowanie całej rodziny oraz zapewnić dziecku warunki do prawidłowego rozwoju.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Dziemiany na lata 2019–2021 opracowano w oparciu o art. 176 i 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2018r., poz. 998 ze zm.) w myśl, którego gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Zgodnie z art. 176 cytowanej ustawy do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3–letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo–wychowawczych przez:
 - zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - kosztów związanych z udzielaniem pomocy ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo–wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo–terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo–finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo–wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

II. Podstawa Prawna.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Dziemiany na lata 2019–2021 określa zadania własne gminy wynikające z:

1. Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018r., poz. 998 ze zm.).

2. Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r., poz.1508 ze zm.).

3. Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 ze zm.).

4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018 r., poz. 2137 ze zm.).

5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2018 r., poz. 1030 ze zm.).

III. Sytuacja rodzin na terenie gminy Dziemiany.

Gminę Dziemiany według stanu na dzień 31 grudnia 2018r. zamieszkuje 4.407 mieszkańców. W 2018 roku z pomocy społecznej korzystało 152 rodzin (łącznie liczba osób w tych rodzinach to 592 osób). Dożywianiem dzieci w szkole objęto 188 dzieci. Ośrodek Pomocy Społecznej w Dziemianach w 2018r. udzielił pomocy osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- ubóstwa (dochody rodziny poniżej kryterium dochodowego) – 69 rodzin;
- bezrobocia – 47 rodzin;
- niepełnosprawności – 43 rodzin;
- długotrwałej lub ciężkiej choroby – 23 rodzin;
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności – 39 rodziny;
- alkoholizmu lub narkomanii – 8 rodzin.

Głównymi powodami przyznawania pomocy było ubóstwo, niepełnosprawność, bezrobocie, wielodzietność oraz potrzeba ochrony macierzyństwa i długotrwała choroba.

Ośrodek Pomocy Społecznej udzielił wsparcia w postaci pracy socjalnej 6 rodzinom w których zamieszkiwało 19 osób.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie rozpatrzył 4 niebieskie karty, gdzie w dwóch przypadkach przyczyną przemocy był alkohol.

Aktualnie 3 dzieci z terenu gminy Dziemiany przebywa w rodzinie zastępczej.

W 2018 r. zdiagnozowano problemy opiekuńczo –wychowawcze w 6 rodzinach (19 osób w rodzinach), które zostały objęte kontraktem socjalnym.

IV. Organizacja wsparcia.

Wspieranie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny i ochronny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem. W Gminie Dziemiany zadania w obszarze profilaktyki i pomocy dziecku w rodzinie ujęte są również w Gminnym Programie Profilaktyki i Przeciwdziałania Alkoholizmowi oraz Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii. Działania profilaktyczne w w/w programach skierowane są przede wszystkim do rodzin wychowujących dzieci, a jednocześnie niewydolnych wychowawczo, dotkniętych przemocą, ubogich i zagrożonych ubóstwem, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo–wychowawczych. Rodzinie takiej zapewnia się wsparcie, które polega w szczególności na:

- analizie sytuacji rodziny;
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo–wychowawczych rodziny;

- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- pomocy w integracji rodziny;
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Praca z rodziną powinna być możliwie wcześnie podejmowana i prowadzona przez profesjonalnie przygotowaną kadrę. Praca z rodziną realizowana jest poprzez: konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, usługi dla rodzin z dziećmi, pomoc prawną, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego. Pomoc rodzinie powinna opierać się na sprawnie prowadzonej komunikacji i informacji na rzecz dziecka i rodziny. Istotnym we wzmocnieniu systemu opieki nad dzieckiem jest budowanie w środowisku lokalnym systemu informacyjnego polegającego przede wszystkim na zgłaszaniu każdej niepokojącej informacji na temat dziecka do Ośrodka Pomocy Społecznej. W pracy z rodziną ważna jest koordynacja działań wszystkich instytucji i służb zobligowanych do wspierania rodziny. W Gminie Dziemiany jednostką, której powierzono organizację pracy z rodziną jest Ośrodek Pomocy Społecznej. Jednostka ta realizuje zadania wynikające z szeroko rozumianej profilaktyki, konsekwentnie od wielu lat buduje lokalny system wsparcia i współpracy z osobami, instytucjami i organizacjami działającymi na polu profilaktyki i nie tylko, realizuje i prowadzi wiele działań ukierunkowanych na dziecko i rodzinę. Głównym zadaniem pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie.

V. Planowane działania na lata 2019-2021.

1. Prowadzenie wszechstronnej pracy socjalnej z rodziną.
2. Udzielenie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom
3. Tworzenie i realizacja projektów wspierających rodzinę
4. Organizowanie zespołów/grup roboczych działających na rzecz rodzin
5. Wsparcie asystenta rodziny dla kobiet w ciąży i rodzin w ramach realizacji programu „Za życiem”
6. Współfinansowanie kosztów umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej
7. Wsparcie asystenta rodziny dla rodzin z problemami socjalnymi
8. Prowadzenie usług dla rodzin z dziećmi w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne

VI. Cele i kierunki działań Programu.

Adresatami programu są dzieci i rodziny z terenu Gminy Dziemiany, w szczególności przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej, w tym rodziny, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej, a także dotknięte przemocą, problemem uzależnień, zagrożone ubóstwem. Celem głównym Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Dziemiany jest stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych w Gminie Dziemiany.

Cele szczegółowe:

1. Stworzenie efektywnego systemu wsparcia rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
2. Wsparcie materialne ubogich rodzin z dziećmi z problemami.
3. Prowadzenie wszechstronnej pracy socjalnej z rodziną.

4. Podejmowanie działań w celu pozostawienia dzieci w rodzinie biologicznej oraz przywróceniu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej rodzinom biologicznym.

Do realizacji założonych celów ustalono następujące działania:

- współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny;
- wspieranie rodziców w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez współpracę z asystentem rodziny;
- praca z rodziną w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną;
- zintensyfikowana praca socjalna z rodziną,
- pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin;
- objęcie dożywianiem dzieci młodzieży w ramach realizacji rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”;
- przyznawanie dzieciom i młodzieży stypendiów szkolnych;
- realizacja rządowego programu dla rodzin wielodzietnych –Karta Dużej Rodziny;
- współorganizowanie wypoczynku dzieciom i młodzieży z ubogich rodzin;
- organizowanie zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych;
- partycypacja w kosztach pobytu dzieci w pieczy zastępczej;
- kierowanie do instytucji oferującej poradnictwo specjalistyczne m.in. wsparcie psychologiczne, prawne itp.;
- wsparcie interdyscyplinarne rodzin zagrożonych przemocą;
- kierowanie osób uzależnionych na leczenie;
- prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny przeżywającej trudności;
- organizacja prac interwencyjnych i prac społecznie użytecznych;
- rozwijanie współpracy z instytucjami i innymi organizacjami w celu lepszego rozeznania potrzeb i organizowaniu pomocy np. Szlachetna Paczka, Caritas;
- udział pracowników socjalnych i asystenta rodziny w szkoleniach dotyczących pracy z rodziną

VII. Przewidywane efekty

Realizacja założonych celów programowych ma doprowadzić do:

- zmiany postaw społecznych;
- zmniejszenia zjawiska wykluczenia społecznego;
- wzrostu umiejętności interpersonalnych między członkami rodziny;
- wzrostu poczucia bezpieczeństwa socjalnego;
- polepszenia współpracy między instytucjami i organizacjami zaangażowanymi w realizację Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Dziemiany.

VIII. Źródła finansowania Programu

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Dziemiany na lata 2019–2021 odbywać się będzie w ramach środków z:

- budżetu państwa;
- budżetu gminy;

- środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł

IX. Realizacja i monitorowanie Programu

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie realizowany przy współpracy z instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami oraz innymi podmiotami, które zajmują się sprawami rodziny w celu zapewnienia najlepszego efektu podjętych inicjatyw. Ewaluacja i monitoring Programu zależne będą od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację. Z kolei monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

Wskaźniki realizacji poszczególnych celów:

- liczba rodzin, które otrzymały wsparcie finansowe lub rzeczowe z pomocy społecznej;
- liczba dzieci i młodzieży korzystających z Rządowego Programu „Posiłek w szkole i w domu”;
- liczba rodzin, którym przydzielono asystenta rodziny;
- liczba rodzin, z którymi asystent rodziny zakończył pracę;
- liczba dzieci odebranych z rodziny biologicznej (gdzie pracował asystent rodziny);
- liczba przyznanych stypendiów szkolnych o charakterze socjalnym;
- liczba dzieci biorących udział w koloniach finansowanych przez Kuratorium Oświaty w Gdańsku;
- liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej;
- liczba dzieci, które powróciły do rodziny naturalnych;
- liczba rodzin korzystającej z pracy socjalnej;
- liczba Niebieskich Kart;
- liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe;
- liczba osób uzależnionych, które podjęły leczenie;
- udział asystenta rodziny w szkoleniach podnoszących kwalifikacje;

Monitoring i ewaluacja zapisów programowych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań. Dla właściwego funkcjonowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny sporządzane będą sprawozdania rzeczowo – finansowe z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywane Wojewodzie w wersji elektronicznej z zastosowaniem systemu teleinformatycznego. Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Dziemianach corocznie będzie przedkładał Radzie Gminy sprawozdanie merytoryczne i finansowe łącznie ze sprawozdaniem z działalności Ośrodka.

Podsumowanie

Celem głównym Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest rozwój zintegrowanego i kompleksowego systemu wsparcia rodziny na terenie Gminy Dziemiany. Działania podejmowane w ramach Programu przyczynią się do poprawy funkcjonowania rodzin z terenu gminy Dziemiany, zwiększenie ich dostępu do usług społecznych oraz zapewnienia kompleksowej pomocy dziecku i rodzinie.